

De invloed van de vos op het jachtveld gevolgen daarvan jachttoezicht

havik en de en de voor het

In de Jachtraad zal binnenkort de havik ter sprake komen. In verband hiermede lijkt het mij nuttig u in kennis te stellen van de grote bezorgdheid van onze leden vanwege de grote havikstand. Gezien het feit, dat de vos naar de mening van onze leden eveneens door een te grote stand ook de jachtvelden overmatig bedreigt, „ordt deze tevens in dit artikel betrokken.

Algemeen

In het boek „Jägerpractica“ geschreven door Heinrich Wilhelm Döbel in 1746 (dat is bijna 250 jaar geleden), zegt de schrijver dat de fazant o.a. een van de vogels is welke zeer kwetsbaar zijn in de natuur en makkelijk ten prooi vallen aan roofwild. Dit is nu nog zo. Zowel de jager als de jachtopzichter hebben altijd een redelijke roofwildstand geaccepteerd en vastgesteld zou mogen worden dat voordat de havik beschermd werd, deze niet door de jachtdruk in de moeilijkheden is gekomen. De problemen met de roofvogels zijn ontstaan door het gebruik van gevaarlijke chemische middelen in de landbouw bij de bestrijding van onkruid en als zaaizaad-ontsmetingsmiddel.

Door de roofvogelpopulatie hierdoor gedecimeerd dreigde te worden, heeft o.a. de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging in samenwerking met de Vereniging voor Vogelbescherming in 1972 haar medewerking verleend om aan deze achteruitgang een halt toe te roepen. Premies werden uitgetoelend daar waar positieve broedresultaten vastgesteld konden worden. Deze premies zijn ook in een later stadium door beide organisaties bekostigd, toen van ambtelijke zijde deze steun gestopt werd.

Aan deze succesvolle reddingsoperatie hebben de jachtopzichers in grote mate bijgedragen. Uit dit voorbeeld moge blijken waartoe goede samenwerking in staat is.

De huidige havikenstand

Door medewerking van een gering aantal van onze leden, welke er toe geleid heeft informatie in statistieken vast te leggen, is ons gebleken dat de huidige stand van de havik in de provincies Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant, Overijssel,

Drenthe, Groningen en Limburg onze leden grote zorgen baart, omdat:

1e deze statistiek aangeeft, dat er nogal wat bejaagbare- en niet bejaagbare diersoorten worden geslagen;

2e deze statistiek slechts een fractie aangeeft van wat werkelijk geslagen wordt om de eenvoudige reden, dat lang niet alles wordt waargenomen door het jachttoezicht;

3e in deze jachtvelden de kleinwildstand schrikbarend achteruitgaat, met name fazanten en patrijzen.

(Mij is bekend, dat in een jachtveld van ± 2.000 ha in één jaar tijd ± 550 fazanten en ± 150 patrijzen zijn geslagen door de havik.)

Om de extra nadelige invloed van een groot havikenbestand in het jachtveld duidelijk te maken, is het nodig de overige reeds grote problemen voor het jachttoezicht uiteen te zetten.

De problemen van het jachtveld

De huidige methode van landbouw maakt de handhaving en de opbouw van een natuurlijke wildstand voor wat betreft patrijzen, fazanten en hazen praktisch onmogelijk.

Het verbouwen van graansoorten, knollen, bieten en aardappelen is in vele gedeelten van ons land totaal verdwenen. Daarvoor in de plaats zijn weilanden en maaisvelden gekomen als produktiegronden voor de veeteelt, waarbij het aantal koeien in loopstallen het vroegere veebestand met vele tientallen per bedrijf overtreft.

De geproduceerde mest wordt met vaste regelmaat op de weil- en bouwlanden gebracht, hetgeen tot veel versterking en een voor het wild onleefbaar klimaat leidt.

De weilanden worden vroegtijdig en veelvuldig met snelle cyclomaaiers gemaakt, waardoor de jongen van de bodembroeders en ook van de hazen vrijwel geen kans hebben groot te worden. De kale bouwlanden wachtend op het inzaaien van de maïs bieden ook geen broedgelegenheid.

De ruilverkaveling heeft in het ver-

J. JASPER

leden veel heggen en houtwallen doen verwijnen, terwijl de waterlopen door de moderne wijze van schonen ook geen dekking meer bieden voor het wild.

De bossen worden door de toegenomen recreatiedruk steeds meer verontrust, hetgeen een zeer nadelige invloed heeft op de fauna. De laatste tientallen jaren zijn veel landgoederen en terreinen overgegaan in handen van Natuurmonumenten, Landschapsstichtingen, Waterwingebieden, enz. Op vele van deze vroeger bejaagde gronden is een jachtverbod uitgevaardigd en is het jachttoezicht verdwenen. Het laatste geldt ook voor de vele terreinen, welke zich nog in particuliere handen bevinden, maar waar het om economische redenen niet meer mogelijk is het jachttoezicht te handhaven. Al deze niet meer bewaakte terreinen zorgen voor een overvloed van roofwild, dat uitzwermt naar de naastbij gelegen wel bewaakte jachtvelden.

Alle bovengenoemde feiten maken het jachttoezicht heden ten dage bijzonder zwaar.

Jagers en jachtopzichers trachten door maatregelen de natuurlijke stand te handhaven. Voerakkers worden aangelegd, jong hout ingeplant voor dekking; ook heggen worden wederom ingeplant; watervoorzieningen aangelegd; er wordt bijgevoerd indien nodig, enz. Dit

alles gaat ten koste van veel geld (van jagerszijde) en van veel zorg door de jachtopzichers. Tevens laat de Jachtwet het uitzetten van fazanten toe met vergoeding. Ook dit is een kostbare zaak en vereist grote zorg.

Het grote havikenbestand is er de laatste jaren in veel jachtvelden de oorzaak van, dat bovengenoemde pogingen van jagers en jachtopzichers tot mislukking gedoemd zijn.

Hierdoor kan men niet voldoen aan artikel 19 van de Jachtwet waarin staat, dat de jachthouder gehouden is zijn veld op zodanige wijze te bejagen of te doen bejagen, dat een redelijke wildstand in dat veld gehandhaafd blijft of bij het ontbreken daarvan bereikt wordt. Vooral dit laatste is door een te grote roofwildstand ondoenlijk.

Mij is een jachtveld bekend ter grootte van 500 ha eigendomsterrein, waar de eigenaren de jacht hebben opgegeven, de jachtopzichter hebben ontslagen en zelf zijn toegetreden tot andere jachtcombinaties, alleen omdat de havik alle pogingen tot het in stand houden van een redelijke wildstand onmogelijk maakte.

Döbel schreef in 1746 — zoals ik reeds vermeldde — dat de fazant zeer kwetsbaar is voor roofwild. Te veel roofwild roeit de fazant uit en niet alleen de fazant.